

Prebujanje gobarskega konjička

Gojenje drevesnih gob Šitake in bukovi ostrigarji kot priložnost za zaslužek in zdr

Moški sredi množice gledalcev se sklanja nad leseno klado in z baterijskim vrtalnikom vanjo vztrajno vrta luknjice, v katero nato potiska lesene čepke. Med gledalci se vname živahna razprava, koliko čepkov je potrebnih, da bodo iz klade zrastle nadvse cenjene gobe šitake.

BRANE MASELJ

Računica je preprosta, pravi mož z vrtalnikom, ko se zravnava nad bukovimi kladami, ki jih je pritoril s seboj, da obiskovalcem trgovine za vrt in kmetijstvo ponazori gojenje lesnih gob. Za Andreja Gregorija, ki se z gobami ukvarja že skoraj dve desetletji, takšno gojenje res ni uganka, gledalcem, ki o gobah vedo v glavnem samo to, da rastejo po dežju, pa vprašanji kar ne zmanjka: Ali bukov ostrigar raste samo na bukvi? Koliko čepkov zabiti v metrsko klado? Kako iz njih zrastejo gobe? Ali jih je treba zalivati? Kakšen pridelek lahko pričakujejo?

Gojitelj, pripravljen že morda stotič odgovarjati na ista vprašanja, potrpežljivo pojasnjuje, kako na drevesni kladi vzgojiti šitake ali bukovega ostrigarja. Vzame čepke – mizarji bi rekli mozniček za spajanje lesenih kosov – in ga potisne v izvrtino na deblu. Za metrsko klado s premerom kakšnih 20 centimetrov bi porabil 44 čepkov, ki se od mozničkov razlikujejo v tem, da so dobro prepojeni z gobjim micelijem. Če je klada tanjša, denimo 15 centimetrov, napika vanjo manj, recimo 30, čepkov. Andrej Gregori je doktor biotehnologije, a tudi agronom in praktičen človek: »Ravnamo se po občutku. Čepki naj bodo med seboj narazen približno 15 centimetrov, v več vrstah. Ko je semenski material enkrat v

deblu, vse čepke dobro zamažemo s čebeljim voskom ali staljenim parafinom, enako storimo z odprtimi deli debla, ki ga nato položimo nekam v kot vrta na dež. Ko bo micelij prerasel in obrasel les, na katerem gostuje, bodo iz klade pognale gobe – samo dovolj časa jim je treba dati.«

Koliko je pravzaprav mogoče zaslužiti

Nekateri izmed obiskovalcev so to že poskušali, a z različnimi uspehi. Nima vsakdo priložnosti cepiti micelija bukovega ostrigarja prav na bukove klade. Večina listavcev, jih potolaži, razen sadnega drevja, je dobrih za hrano ostrigarjem in šitakam. Zagotovo bodo šli gobam v slast jelša, bukev, gaber, javor, šitakam tudi hrast, kostanj in akacija; šitake bodo verjetno uspevale tudi na jesnu, opogumi starejšega gospoda, ki je v svojem gozdu požagal nekaj jelš in jesenov.

Kaj pa na brezi, bi šlo? To zanima gospo v ozadju. Gregori skomigne; da je vzgojil ostrigarja na brezi, je potreboval dve leti, za šitake celo pet let. Zrasel da mu je celo na rdečem boru, a je bil pridelek tako skromen, da se trud ne izplača.

»Škoda, da nisem pripeljal nekaj kubikov bukovega ostrigarja, lahko bi jih tule pred trgovino prodajal in dobro zaslužil,« se udari po čelu eden izmed mlajših obiskovalcev.

Koliko je pravzaprav mogoče zaslužiti, če bi drevesne gobe vzgajali za prodajo, je bilo najpogosteje slišano vprašanje. Računica je obetavna: »Teža pridelka je v povprečju 16 odstotkov teže svežega lesa, kar pomeni, da iz 100 kilogramov debel zraste 16 kilogramov gob, če bi torej pripravili dva kubična metra hlodovine in zanjo plačali okrog 80 evrov, bi lahko pridelali okrog 300 kilogramov po gob po 16 evrov ...«

»Hitro pišil!« spodbudi gospoda v prvi vrsti njegova spremljevalka. Ljudje se smejejo, a tudi nadvse pozorno poslušajo. Tehnologija gojenja gob na drevesih, pri nas še razmeroma nova, je po Evropi popularna že dve desetletji. Ponekod zasajajo cele nasade hrastovih dreves samo za gojenje gob. Po lanskem žledolomu je obležalo v naših gozdovih veliko biomase in lastniki so iskali načine, kako jo koristno uporabiti. Prav takrat je s svojimi

čepki, prepojenimi z gobjim micelijem, na trg prišel tudi Gregori. Na njegovih demonstracijah vzgoje drevesnih gob je letos že štirikrat več ljudi kot lansko pomlad, ugotavlja biotehnolog in opozori: »Drevo, ki ga je lani pokosil žled, letos ne bo več primerno za gojenje drevesnih gob, ker je že preperelo. Z veseljem se ga bodo lotile gniloživke, nikakor pa ne šitake ali bukove ostrigar. Najboljši gostitelj je deblu, ki je bilo pravkar posekano.«

Iz vstavljenih čepkov bodo zrastle cenjene šitake. FOTO IGOR ZAPLATIL

